
Avaluació de necessitats de la Xarxa d'Habitatges d'Inclusió de Barcelona

Resum executiu

Febrer de 2019

Equip de Treball: Marçal Farré Ribas i Anna Segura Lladó

Entitats promotores:

**Ajuntament
de Barcelona**

Un informe elaborat per:

ivàlua ✓ | Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Institucions membres d'Ivàlua

Generalitat
de Catalunya
**Departament
de la Vicepresidència
i d'Economia
i Hisenda**

**Diputació
Barcelona**

upf.
Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Centre de Treball
Econòmic i Social
de Catalunya

Generalitat
de Catalunya
**Consell
Interuniversitari
de Catalunya**

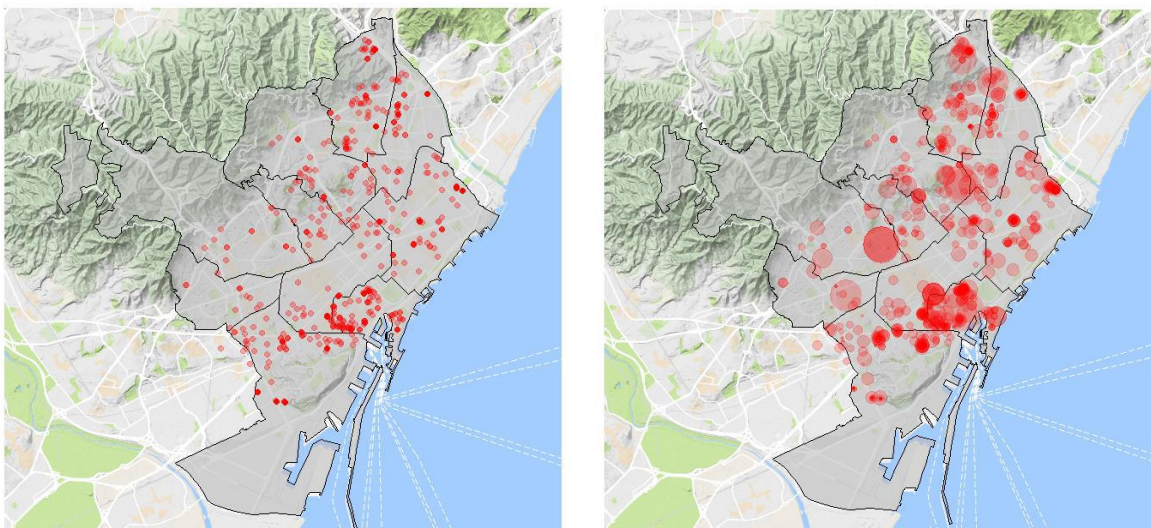
Resum executiu de l'avaluació de necessitats de la Xarxa d'Habitatges d'Inclusió de Barcelona

El 2010, l'existència d'un important nombre d'entitats socials que gestionaven habitatges per atendre a persones i famílies en situació de risc d'exclusió social i residencial va motivar la constitució de la Xarxa d'Habitatges d'Inclusió de Barcelona (d'ara endavant, XHIB). Aquesta naixia amb la voluntat d'esdevenir un espai de reflexió i coordinació pel conjunt d'actors vinculats a l'àmbit dels habitatges d'inclusió. La present avaluació de necessitats proporciona informació sobre els recursos disponibles per part de les entitats de la XHIB i el seu encaix amb les necessitats socials existents, amb l'objectiu de facilitar la tasca de la xarxa. A continuació exposem breument els principals resultats de l'avaluació.

De quins recursos disposa la XHIB?

Els habitatges d'inclusió són un recurs adreçat a persones amb dificultats per accedir a un habitatge que a la vegada necessiten un suport o seguiment socioeducatiu. D'acord amb el cens de la XHIB, l'any 2016 el conjunt d'entitats de la xarxa disposava de **677 habitatges d'inclusió** repartits per a tota la ciutat de Barcelona, a través dels quals s'estaven oferint **2510 places**. Així mateix, les entitats de la xarxa reportaven conjuntament una **llista d'espera de 647 persones**.

Figura 1. Distribució dels habitatges d'inclusió (esquerra) i les places en habitatges d'inclusió (dreta) a la ciutat de Barcelona, 2016.

Font: Elaboració pròpia a partir del cens de la XHIB 2016.

Per facilitar l'intercanvi d'informació entre les entitats de la xarxa, en el marc de la present avaluació s'ha consensuat una definició de les diferents tipologies d'habitatge dels que disposa la XHIB:

- **Habitatges assistits:** habitatges amb presència de personal 24h, i en els que es presta suport i seguiment socioeducatiu als usuaris de manera regular.
- **Habitatge amb suport:** habitatges sense presència de personal 24h però en els que es presta suport i seguiment socioeducatiu de manera freqüent i regular, entenent per freqüent al menys un cop a la setmana.
- **Habitatge supervisat:** habitatges pràcticament sense presència de personal i en els que únicament es fa seguiment socioeducatiu als usuaris de forma puntual i espaiada, és a dir, menys d'un cop per setmana.

Quina és la població diana de la XHIB?

En el marc de la present avaluació s'ha consensuat amb les entitats de la xarxa una definició de la seva població diana basada en dos eixos d'exclusió: la insuficiència de recursos immobiliaris o econòmics per accedir a un habitatge adequat i la manca d'autonomia o habilitats personals. Per cada eix s'han proposat tres nivells d'intensitat de la problemàtica, la combinació dels quals dona lloc a una matriu de necessitats que delimita 9 perfils amb necessitats socials diferenciades.

A partir d'aquesta matriu, els responsables de les entitats de la XHIB que van participar en el grup de discussió de l'11 d'abril de 2018 van arribar a la conclusió que els habitatges d'inclusió de la ciutat de Barcelona haurien d'anar destinats a:

“Persones o unitats de convivència que no tenen recursos econòmics i immobiliaris suficients per accedir a un habitatge adequat i que a més requereixen algun tipus de suport o seguiment per desenvolupar les tasques quotidianes o per assolir la plena autonomia”

Per tant, la població diana dels habitatges d'inclusió coincidiria amb els quatre quadrants de la cantonada superior esquerra de la matriu de perfils de necessitats que mostra la Figura 1. Pel contrari, la resta de perfils haurien de ser atesos per altres recursos i serveis més adequats a les seves necessitats, como ara polítiques de renda o habitatge orientades a afavorir l'accés a un habitatge adequat (ajudes al lloguer, habitatge social, habitatge protegit, prestacions econòmiques, etc...) o suport o seguiment socioeducatiu desvinculat però de la provisió de l'habitatge.

Figura 2. Perfils de necessitat i recursos per donar-hi resposta.

Quins perfils haurien d'accedir als pisos d'inclusió?		- Recursos econòmics i immobiliaris +		
		Recursos insuficients sense potencial d'augmentar-los	Recursos insuficients però amb potencial d'augmentar-los	Recursos econòmics o immobiliaris suficients
Autonomia Personal	- Requereix suport per desenvolupar tasques de la vida quotidiana i relacional	Habitatges d'Inclusió Social		Suport socioeducatiu, atenció a la dependència, suport a la pròpia llar, etc.
	- Requereix suport per assolir la plena autonomia			Mercat privat
	+ Plena autonomia	Ajudes al lloguer, habitatge social, habitatge protegit...		

Font: Elaboració pròpia a partir del treball qualitatiu.

Quins perfils s'està atenent des de la XHIB a la pràctica?

Per conèixer en quina mesura la XHIB focalitza els seus recursos en la població diana, s'ha realitzat una enquesta adreçada a les entitats. A l'enquesta es demanava a les entitats situar en la graella de necessitats que mostra la Figura 2 els usuaris i unitats de convivència que a data 1 de juliol de 2018 estaven fent ús dels seus habitatges d'inclusió.

Els resultats mostren com hi ha un nombre important d'unitats de convivència que d'acord amb les entitats de la XHIB no compleixen les dues condicions de necessitat dels habitatges d'inclusió (Figura 3).

Així, el 73,2% de les unitats de convivència ateses en habitatges d'inclusió per les entitats de la XHIB coincidirien amb el perfil de població diana. En canvi, el 13,8% malgrat no disposar de recursos suficients per accedir a un habitatge, es trobarien en una situació d'autonomia que no requeriria el suport o seguiment socioeducatiu amb els que compten els pisos d'inclusió. Mentre el 5,4%, malgrat disposar de recursos suficients per accedir a un habitatge, requeririen un suport o seguiment socioeducatiu. Finalment un 7,6% de les unitats de convivència es trobarien en una situació de plena autonomia i recursos suficients per fer una transició fora dels recursos de la XHIB. Aquests percentatges varien per a cada

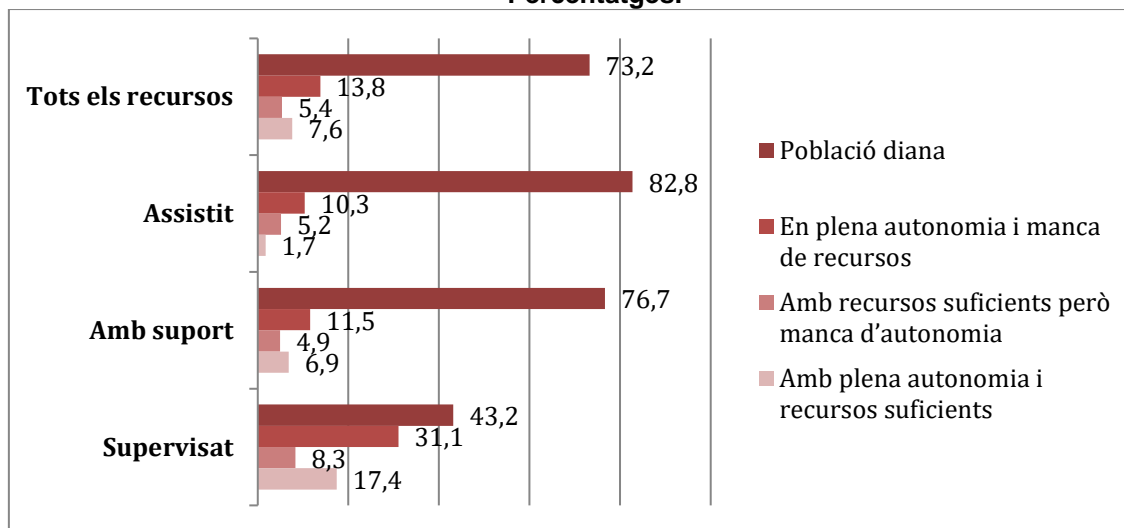
tipologia de recurs, sent els habitatges supervisats allà on es produeix un major desenaix entre la població atesa i la població diana (Figura 4).

Figura 3. Perfil de necessitats de les unitats de convivència i els usuaris dels habitatges d'inclusió de la XHIB, 2018. Nombres absoluts.

Unitats de convivència i usuaris per perfil		Recursos econòmics i immobiliaris		
		- Recursos insuficients sense potencial d'augmentar-los	Recursos insuficients però amb potencial d'augmentar-los	+ Recursos econòmics o immobiliaris suficients
Autonomia personal	Requereix suport per desenvolupar tasques de la vida quotidiana i relacional	Unitats de convivència: 791 Usuaris: 1627	Unitats de convivència: 58 Usuaris: 133	
	Requereix suport per assolir la plena autonomia		Unitats de convivència: 82 Usuaris: 127	
	Plena autonomia	Unitats de convivència: 149 Usuaris: 324	Unitats de convivència: 82 Usuaris: 127	

Font: Elaboració pròpia a partir de l'enquesta adreçada a les entitats de la XHIB.

Figura 4. Unitats de convivència segons l'encaix amb el perfil de població diana, 2018. Percentatges.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'enquesta adreçada a les entitats de la XHIB.

Conclusions i recomanacions

La present avaluació ha representat una oportunitat per establir definicions compartides de les diferents tipologies d'habitatges d'inclusió i de la població diana, així com per desenvolupar instruments de recollida i anàlisi de la informació. Disposar d'un llenguatge compartit ha d'ajudar a les diferents entitats a coordinar-se entre elles i a compartir i agregar informació de manera més eficaç.

D'acord a la definició de necessitats treballada i consensuada en el si de la xarxa, els habitatges d'inclusió van destinats a persones que necessiten un lloc adequat on viure i suport socioeducatiu per desenvolupar-se en el dia a dia o assolir la plena autonomia. Tanmateix, una quarta part de les unitats de convivència només presenta mancances en un dels dos eixos: o bé en l'autonomia personal o bé en la manca de recursos.

Al mateix temps, la disposició de recursos econòmics i immobiliaris insuficients sense previsió que aquests puguin augmentar apareix com el principal escull al caràcter temporal dels habitatges d'inclusió. Així ho testimonia el fet que el 42,6% de les unitats de convivència que es troben actualment en habitatges d'inclusió de la xarxa no tenen recursos suficients per accedir a un habitatge adequat ni potencial per augmentar-los (d'acord amb la valoració de les pròpies entitats de la xarxa). Per tant, són persones que necessiten una solució d'habitatge permanent. Si es vol seguir conceben els habitatges d'inclusió com un recurs temporal, cal buscar altres recursos complementaris que donin una resposta satisfactòria a aquestes unitats familiars, com ara ajudes econòmiques que augmentin suficientment els seus ingressos o la provisió d'un habitatge a un preu que puguin assumir.

Juntes, aquestes dues peces d'informació, posen de relleu que el principal repte que tenen davant les entitats de la xarxa és el d'impulsar vies de sortida dels habitatges d'inclusió que s'adaptin a les necessitats dels usuaris que ja no compleixen amb el perfil de la població diana.

Recomanacions

- ✓ Amb l'objectiu de potenciar i facilitar el treball en xarxa, seguir utilitzant les noves definicions de tipus d'habitatge i necessitats consensuades en el marc d'aquesta avaluació.

- ✓ Utilitzar els resultats derivats de l'avaluació per reflexionar i debatre en el si de la XHIB sobre els recursos complementaris que es necessitarien per donar sortida als usuaris que han deixat de complir el perfil de la població diana.
- ✓ Treballar per impulsar vies de sortida dels habitatges d'inclusió cap a altres serveis o recursos que s'adeqüin a les necessitats de cada unitat de convivència, especialment en aquells casos que ja no presenten una situació d'exclusió social i residencial de manera simultània.
- ✓ En els casos en que es disposa de recursos econòmics o immobiliaris suficients per accedir a un habitatge, considerar alternatives per oferir suport socioeducatiu desvinculat de la provisió d'un habitatge.
- ✓ En els casos en que els usuaris es troben en situació de plena autonomia, considerar alternatives d'habitatge assequible desvinculades, però, de la provisió de suport socioeducatiu regular.
- ✓ Seguir acumulant coneixement sobre el perfil de necessitats de les persones que estan sent ateses en habitatges d'inclusió per falta d'alternatives més adequades al seu perfil de necessitats, i promoure el disseny i implementació de recursos que permetin sortides segures dels habitatges d'inclusió